

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **K. Z.**

skazanego z art. 202 § 4a k.k. w zb. z art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 czerwca 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego – na niekorzyść
od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim
z dnia 24 marca 2023 r., sygn. akt II K 503/22

**uchyla zaskarżony wyrok w części, w jakiej nie zawiera
rozstrzygnięcia o środku karnym określonym w art. 41 § 1a k.k. i
sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w
Ostrowcu Świętokrzyskim do ponownego rozpoznania.**

Anna Dziergawka Paweł Kołodziejski Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim wyrokiem z dnia 24 marca 2023 r., sygn. akt II K 503/22 uznał K. Z. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 202

§ 4a k.k. w zb. z art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 37b k.k. i w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 2 lat ograniczenia wolności polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym (pkt I) oraz przestępstwa z art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, za które na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 20 zł (pkt III). Ponadto rozstrzygnął w przedmiocie dowodów rzeczowych (pkt II i IV), orzekł nawiązkę na rzecz Stowarzyszenia w K. w wysokości 600 zł (pkt VI) oraz zasądził od oskarżonego koszty sądowe (pkt VI).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i stał się prawomocny w dniu 1 kwietnia 2024 r. (k. 278).

Kasację od tego wyroku wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył go na niekorzyść skazanego w części niezawierającej obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środka karnym, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a zd. drugie k.k., polegającego na zaniechaniu orzeczenia wobec K. Z. jako sprawcy, któremu przypisano odpowiedzialność karną za występki z art. 202 § 4a k.k. w zb. z art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, w sytuacji gdy z treści art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie – z treści art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), wynika, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne.

W świetle powyższego zarzutu, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Ostrowcu Świętokrzyskim do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Stosownie do dyspozycji art. 41 § 1a zd. drugie k.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2023 r. (a zatem zarówno w dacie czynu, jak i chwili wyrokowania), sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Użycie przez ustawodawcę sformułowania „orzeka” przesądza, że w przypadku zaktualizowania się przesłanki wymienionej we wskazanym przepisie, zastosowanie przez sąd określonego tam środka karnego jest obligatoryjne i to niezależnie od tego, czy sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub wykonywał zawód tego rodzaju i czy popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej działalności (*vide* wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2024 r., I KK 481/23, LEX nr 3711206).

Nie budzi wątpliwości, że popełnione przez K.Z. przestępstwo z art. 202 § 4a k.k. w zb. z art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. należy zaliczyć do kategorii przestępstw objętych regulacją przywołanego wyżej przepisu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, do których odwołuje się art. 41 § 1a k.k. uznaje się przede wszystkim te, które zamieszczone są w rozdziale XXV Kodeksu karnego zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności” (zob. m.in. wyrok SN z dnia 25 maja 2023 r., I KK 270/23, LEX nr 3620639; wyrok SN z dnia 6 marca 2024 r., III KK 622/23, LEX nr 3690869; wyrok SN z dnia 16 maja 2024 r., III KK 107/24, LEX nr 3715650).

W tej sytuacji zaniechanie przez Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim orzeczenia wobec K. Z. środka karnego określonego w art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu do dnia 30 września 2023 r.) stanowiło rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Oskarżony z nieuprawnioną korzyścią nie został bowiem pozbawiony możliwości podjęcia szeroko rozumianej

działalności, w której miałby nieograniczony kontakt z małoletnimi, pomimo że został skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego.

W kontekście przedstawionych wywodów podkreślić należy, że zmiana treści przepisu art. 41 § 1a k.k. od dnia 1 października 2023 r. dokonana ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 2600) pozostaje bez wpływu na sytuację prawną oskarżonego. W dalszym ciągu w związku ze skazaniem sprawcy za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego sąd ma bowiem obowiązek orzeczenia omawianego środka karnego.

W związku z tym konieczne było uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim w części, w jakiej nie zawiera rozstrzygnięcia o środku karnym określonym w art. 41 § 1a k.k. i przekazanie sprawy w tym zakresie temu sądowi do ponownego rozpoznania. W postępowaniu kasacyjnym w pełni dopuszczalne jest uchylenie zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w odniesieniu do nieorzeczonego środka karnego o charakterze obligatoryjnym (zob. uchwała SN z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14, OSNKW 2016, nr 1, poz. 1). Procedując ponownie Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim winien orzec wobec K. Z. środek karny w granicach przewidzianych treścią rozważanego wyżej przepisu.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

Anna Dziergawka Paweł Kołodziejski Ryszard Witkowski

[PGW]

[ms]